

Makroekonomikas un budžeta apskats

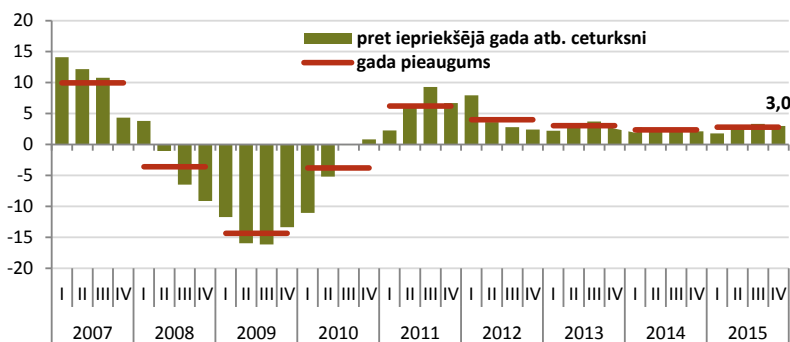
Decembris 2015

	2012	2013	2014	Prognozes**	
				2015	2016
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro*	21810,5	22762,9	23580,9	24841,6	26126,5
...pieaugums faktiskajās cenās, %	7,7	4,4	3,6	3,2	5,2
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4,0	3,0	2,4	2,1	3,0
IKP deflators (gads pret gadu), %	3,6	1,3	1,2	1,1	2,1
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	2,3	0,0	0,6	0,8	2,0
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro	684,8	716,2	765,2	807,2	847,6
...pieaugums faktiskajās cenās, %	3,7	4,6	6,8	5,5	5,0
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	1,4	4,6	6,2	4,7	2,9
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju	875,6	893,9	884,6	885,9	887,6
...pieaugums, %	1,6	2,1	-1,0	0,1	0,2
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	15,0	11,9	10,8	9,7	9,1
Preču un pakalpojumu eksports, milj. eiro	13418,0	13741,3	14031,7	14280,4	15072,2
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	9,8	1,1	3,1	2,5	4,5
Preču un pakalpojumu imports, milj. eiro	14391,2	14470,9	14561,7	14721,2	15567,2
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	5,4	-0,2	0,8	-0,4	4,7

* CSP precizētie IKP laikrindas dati 2015.g. oktobrī ** FM 2015.g. jūnijā aktualizētās prognozes, neņemot vērā CSP datu korekcijas

Nākamās FM prognozes tiks izstrādātas 2016.g. februārī, gatavojot Latvijas Stabilitātes programmu

IKP pieaugums, salīdzināmās cenās, %

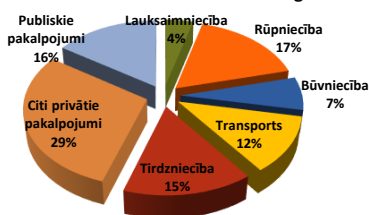

* IKP ātrās novērtējums

Pēc IKP ātrā novērtējuma, Latvijas ekonomika 2015.gada ceturtajā ceturksnī salīdzinājuma ar 2014.gada ceturto ceturksni ir palielinājusies par 3,0%, kas ir lēnāk nekā iepriekšējā ceturksnī (3,3%). IKP izmaiņas noteica kāpums rūpniecības nozarēs par 3% un pakalpojumu nozarēs (izņemot mazumtirdzniecību) par 5%. Mazumtirdzniecība palielinājusies par 3%, bet būvniecība samazinājusies par 7%. Salīdzinot ar 2015. gada trešo ceturksni, IKP ceturtajā ceturksnī nav mainījies. Ja IKP novērtējums nemainīsies, 2015. gadā kopā Latvijas ekonomika būs augusi par 2,8%.

IKP

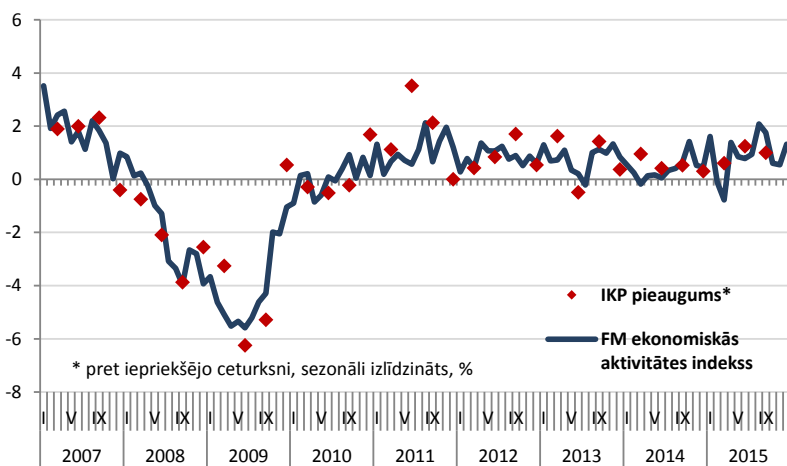
Pievienotās vērtības struktūra 2014. gadā

Baltijas valstu IKP pieaugums, gada izaugsme %

	15'I	II	III	IV*
Latvija	1,8	2,7	3,3	3,0
Lietuva	1,3	1,4	1,7	2,0
Igaunija	1,1	2,2	0,7	n.d.a.

Ekonomiskās aktivitātes indekss

* pret iepriekšējo ceturksni, sezonāli izlīdzināts, %

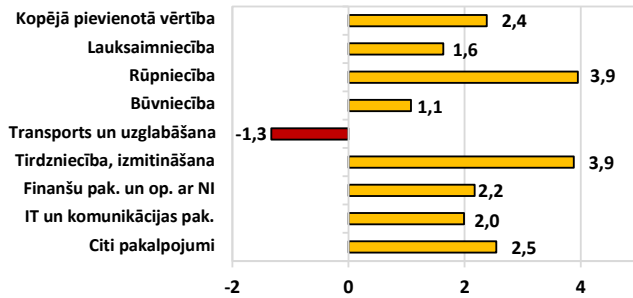
Ekonomiskā aktivitāte

Latvijas ekonomiskās aktivitātes indeksa dinamika cieši korelē ar valsts iekšzemes kopprodukta izmaiņām. Finanšu ministrija aprēķina ekonomiskās aktivitātes indeksu, ņemot vērā dažādus rādītājus - gan Eiropas Savienības konfidences indikatorus, gan Latvijas īstermiņa statistiku par mazumtirdzniecības apgrozījumu, rūpniecības izlaidi, eksporta apjomu, naftas un patēriņa cenām un citus datus. 2015. gada decembrī indeksa vērtība, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, ir palielinājusies. Faktori, kas noteica indeksa vērtības pieaugumu, bija nedaudz augstāki novembra rūpniecības ražošanas apjomi, kā arī uzlabojums Eiropas Savienības uzņēmēju un patērētāju noskaņojumā decembrī.

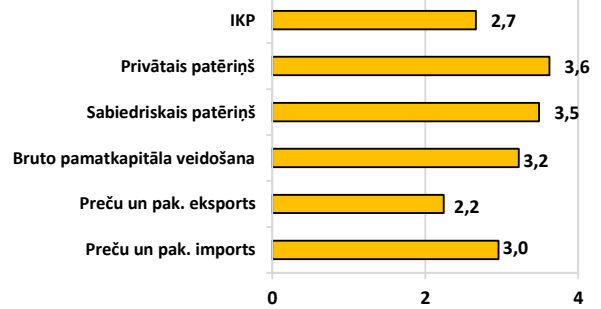
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

**IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses,
2015. gada I-III cet. pret 2014. gada I-III cet., %**

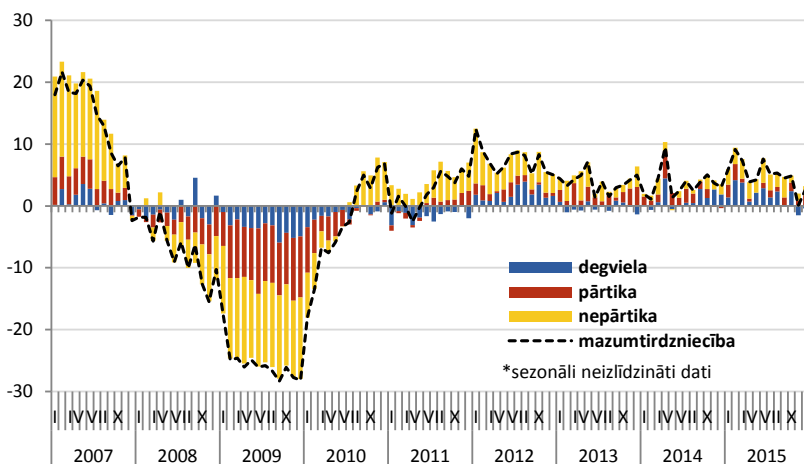

IKP

Dati par IKP no izlietojuma aspekta parāda, ka 2015. gadā iekšējais pieprasījums ir bijis galvenais Latvijas ekonomiskās izaugsmes virzītājs, jo stabilus pieauguma tempus uzrādīja gan privātais, gan sabiedriskais patēriņš. Turklāt, 2015. gada trešajā ceturksnī spēcīgi augot investīcijām, trīs ceturkšņos kopā arī bruto pamatkapitāla veidošana sasniedza labu pieaugumu. Taču preču un pakalpojumu eksports pērn ir attīstījies vājāk, ko noteikusi ģeopolitiskā situācija un eksporta kritums NVS valstu tirgos. Savukārt nozaru dalījumā 2015. gada trīs ceturkšņos kāpumu uzrādīja lielākās Latvijas tautsaimniecības nozares – rūpniecība un tirdzniecība. Jāatzīmē, ka būvniecības izaugsme 4,9% apmērā trešajā ceturksnī spēja kompensēt pirmo divu ceturkšņu kritumus, taču transporta sektorā trīs ceturkšņos kopā reģistrēts samazinājums, lai arī trešajā ceturksnī tika fiksēts 1,7% pieaugums.

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

Mazumtirdzniecība

Aprozījuma struktūra 2014. g., %

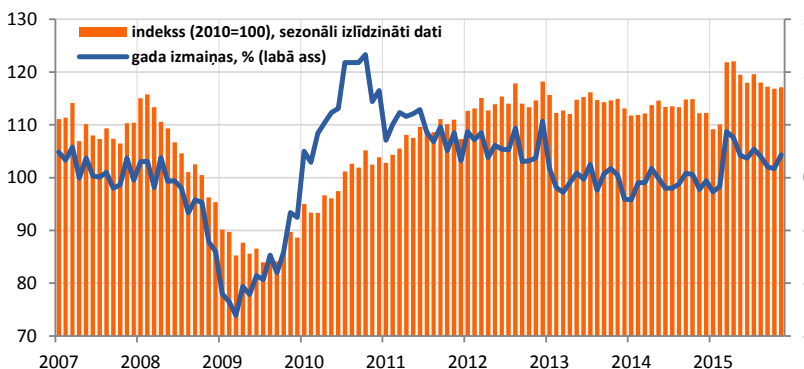

Gada pieaugumi, kal.izl., 2015.gadā

Kopā	+4,9%	Nepārtika (bez degv.)	+5,6%
Pārtika	+2,8%	Degviela	+8,1%

Mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā 2015. gada decembrī, salīdzinot ar 2014. gada decembri, palielinājies par 2,0%, kas ir lēnāk nekā vidēji iepriekšējos mēnešos. Lielāko negatīvo ietekmi uz kopējo apgrozījumu decembrī atstāja degvielas tirdzniecības kritums par 4,6% gada griezumā. Tomēr 2015. gadā kopā mazumtirdzniecība augusi par 4,9%, ko nodrošinājis galvenokārt spēcīgais nepārtikas preču pārdošanas apjoma pieaugums - par 6,3%, t.sk. īpaši autodegvielas pārdošanas pieaugums par 8,1%.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

Apstrādes rūpn. apgrozījuma struktūra 2014. g., %

Gada pieaugumi, sez.izl., 2015.g. janv.-nov.

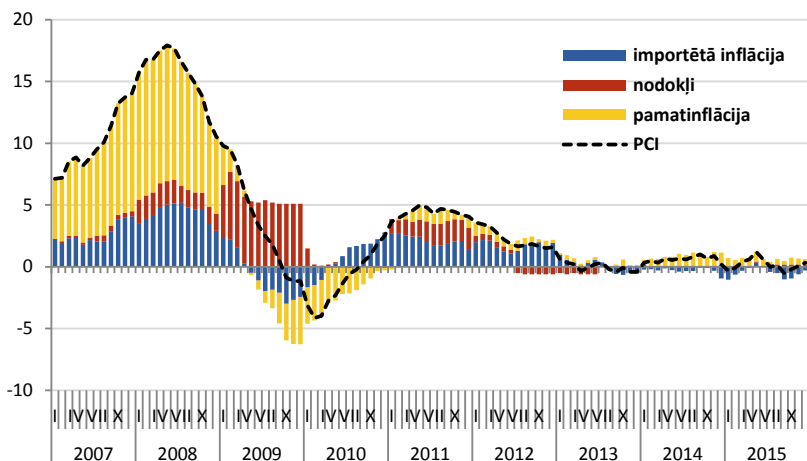
Pārtika	-5,3%	Gatavie metālizstr.	-3,7%
Koks	+6,3%	Enerģija	-0,4%

Gada izteiksmē rūpniecībā saražotās produkcijas apjoms 2015. gada novembrī pieauga par 4,3%, t.sk. apstrādes rūpniecības izlaide palielinājās par 3,2% un elektroenerģijas un gāzes apgāde – par 7,6%. Turpretī ieguves rūpniecība, kas pērn kopumā attīstījies labi, novembrī gada griezumā uzrādīja strauju izlaides samazinājumu 8,5% apmērā. Starp nozīmīgākajiem apstrādes rūpniecības izaugsmes nodrošinātājiem novembrī ierindojās kokapstrāde, mēbeļu ražošana, datoru un elektronisko iekārtu ražošana, poligrāfija un ierakstu reproducēšana. Tādējādi 2015. gada vienpadsmit mēnešos kopumā Latvijas rūpniecības izlaide palielinājās par 3,5%, salīdzinot ar 2014. gada atbilstojo laika posmu, t.sk. apstrādes rūpniecības izaugsme veido 4,1%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

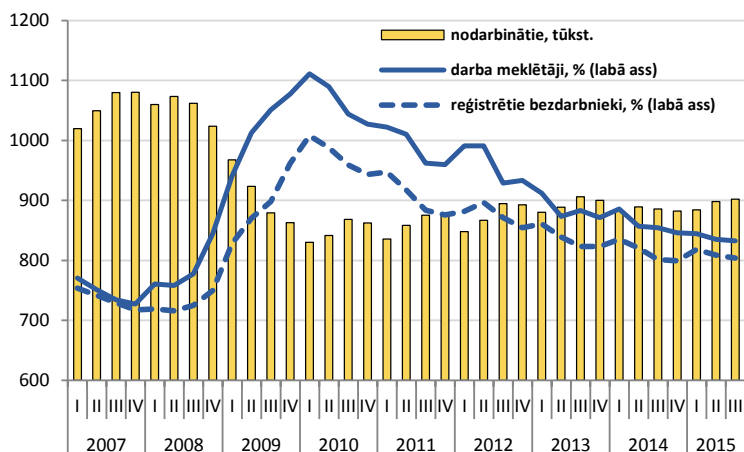
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Gada vidējā inflācija Latvijā 2015. gadā noslīdēja līdz 0,2%, savukārt 2015. gada decembrī, salīdzinot ar 2014. gada decembri, patēriņa cenas palielinājās par 0,3%. Zemo inflācijas līmeni Latvijā noteikuši galvenokārt ārēji faktori, t.sk. naftas un pārtikas cenu kritums pasaules tirgū. Lielākā inflāciju pazeminošā ietekme 2015. gada decembrī bija degvielas cenu kritumam – par 11,0%, salīdzinot ar 2014. gada decembri. Kopumā preču cenas 2015. gadā ir samazinājušās par 0,7%, t.sk. decembrī tās bija par 0,3% zemākas nekā 2014. gada decembrī. Savukārt pakalpojumu cenas, kas vairāk norāda uz iekšējiem faktoriem un atspoguļo arī augošo pieprasījumu algu kāpuma rezultātā, 2015. gadā vidēji ir palielinājušās par 2,6%, t.sk. decembrī par 2,1%.

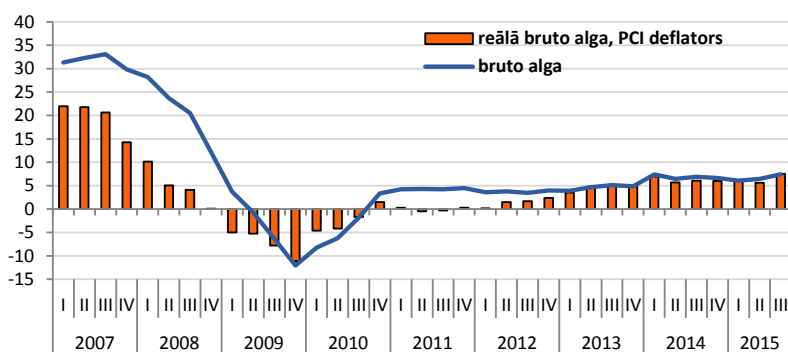
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

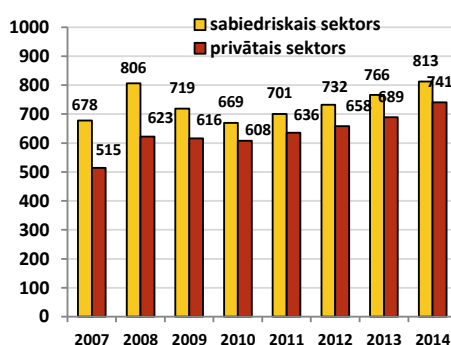
Nodarbinātība

Lai gan nodarbinātības pieaugums atsevišķās nozarēs un reģionos ir praktiski apstājies, bezdarba līmenis Latvijā turpina samazināties, 2015. gada trešajā ceturksnī noslīdot līdz 9,7% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem, liecina CSP darbaspēka apsekojuma dati. Gada laikā bezdarba līmenis ir samazinājies par 0,9pp līdz jaunam zemākajam rādītājam kopš 2008.gada 4.ceturkšņa. Uzņēmumu dati par aizņemtajām darba vietām rāda, ka trešā ceturkšņa beigās aizņemto darba vietu skaits bijis par 0,1% mazāks nekā pirms gada. Dinamiku noteica darba vietu samazinājums valsts pārvaldes nozarē, apstrādes rūpniecībā un būvniecībā, kā arī pieaugums veselības aprūpē un izmitināšanā. Savukārt reģistrētā bezdarba līmenis decembra beigās bija 8,7% - par 0,3pp augstāks nekā novembra beigās un par 0,2pp augstāks nekā pirms gada.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

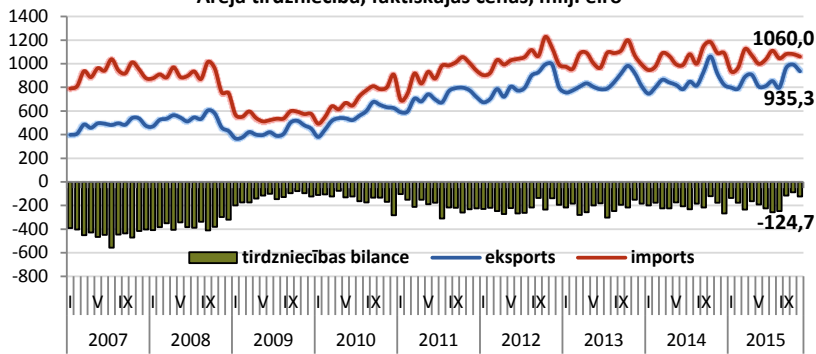

2015.gadā turpinājās spēcīgs vidējās mēneša bruto darba samaksas pieaugums, kas 3.ceturksnī sasniedza 7,3%, salīdzinot ar 6,2% pirmajā ceturksnī un 6,4% otrajā ceturksnī. Lielākais darba samaksas kāpums, līdzīgi kā iepriekš, 3.ceturksnī bija privātajā sektorā - par 8,3% līdz 811 eiro, kamēr sabiedriskajā sektorā algas palielinājās par 5,4% līdz 863 eiro. Valstī kopā vidējā bruto darba samaksa 3.ceturksnī bija 829 eiro. Pateicoties zemajai inflācijai un iedzīvotāju ienākuma nodokļu samazināšanai, būtiski auga arī iedzīvotāju pirktspēja, 3.ceturksnī palielinoties par 8,3%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Ārējā tirdzniecība, faktiskajās cenās, milj. eiro

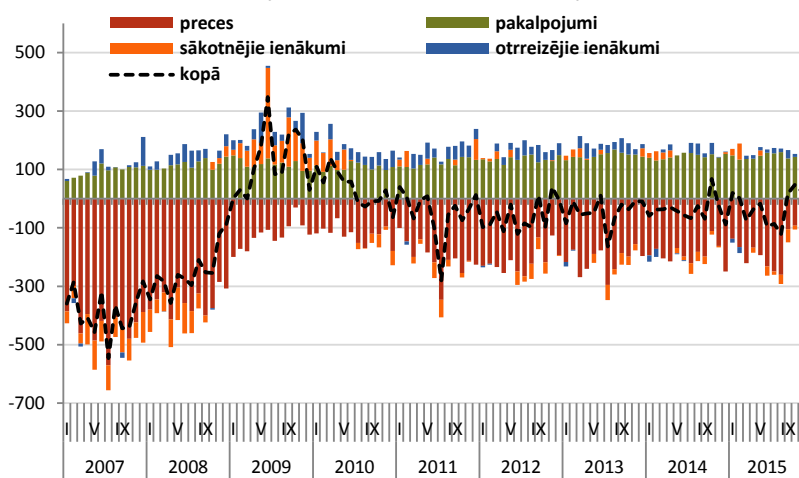
Ārējā tirdzniecība

Eksports 2015.g. I-XI	Ārējā tirdzniecība	
	Strukt.	Pieaugums*
Kopā	100,0%	1,2%
Mehānismi	18,6%	13,3%
Pārtika	18,4%	-3,3%
Koksne	16,9%	2,4%
Metāli	9,0%	-2,1%
Minerālprodukti	7,2%	-12,9%
Ķīmiskās rūp. raž.	7,1%	6,3%
Satiksmes līdzekļi	4,9%	-5,2%
Tekstilzstr.	3,8%	-6,0%
Pārējās preces	14,3%	4,4%

*Gada pieaugumi, 2015.g. janvāris-novembris

2015.gada novembrī Latvijas preču eksporta vērtība, salīdzinot ar 2014.gada novembri, palielinājās par 2,2%. Lielāko devumu eksporta pieaugumā nodrošināja lauksaimniecības un pārtikas preču kategorija, tās eksporta vērtībai pieaugot par 12% salīdzinājumā ar 2014.gada novembri. Iespaidīgais graudaugu eksporta pieaugums (+94%) bija galvenais pārtikas preču eksporta, kā arī kopējā preču eksporta kāpuma dzinējspēks. Tādējādi 2015.gada 11 mēnešos kopā preču eksporta vērtība bija par 1,2% lielāka nekā 2014.gada attiecīgajā periodā. Straujākais eksporta kāpums 11 mēnešos fiksēts mehānisko un elektroierīču preču kategorijā (+13,3% jeb 208,4 milj. eiro), kas galvenokārt saistīts ar re-eksporta pieaugumu. Tāpat var atzīmēt arī ķīmiskās rūpniecības un koksnes preču kategorijas, to eksporta vērtībai pieaugot attiecīgi par 6,3% un 2,4%. Imports 2015.gada novembrī uzrādīja kārtējo kritumu, tā vērtībai gada griezumā samazinoties par 2,8%, savukārt 2015.gada 11 mēnešos importēto preču vērtības kritums veidoja vien 0,5%.

Maksājumu bilances tekošais konts, milj. eiro

Tekošais konts

Latvijas maksājumu bilances tekošā konta balance 2015.gadā novembrī uzlabojās par 48,1 milj. eiro salīdzinājumā ar 2014.gada attiecīgo mēnesi, tādējādi novembrī tekošajā kontā bija fiksēts 24,9 milj. eiro liels pārpalikums. Galvenie faktori, kas pozitīvi ietekmēja tekošo kontu, ir saistīti ar izmaiņām preču un otrreizējo ienākumu kontos. Preču eksporta vērtības pieaugums kopā ar preču importa samazinājumu uzlaboja preču konta bilanci par 35,4 milj. eiro. Otrreizējo ienākumu konta pārpalikuma kāpumu par 24,2 milj. eiro nodrošināja lielāka ES fondu finansējuma plūsma, kā arī mazākas iemaksas ES budžetā. Saistībā ar mazākiem ieņēmumiem no pakalpojumu eksporta jau trešo mēnesi pēc kārtas samazinājies pakalpojumu konta pārpalikums, t.sk. novembrī par 12,7 milj. eiro. Taču pakalpojumu konta pārpalikums joprojām ir augsts un novembrī pilnībā nosedza preču konta deficītu.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)						Statistika			
	13'III	IV	14'I	II	III	IV	15'I	II	III	IV
IKP, salīdzināmās cenās, %	3,7	2,8	2,7	2,3	2,3	2,1	1,8	2,7	3,3	3,0*
IKP, faktiskās cenās, %	4,7	4,2	4,1	3,5	3,5	3,3	2,5	4,1	4,5	n.d.a.
Inflācija, %	-0,1	-0,3	0,4	0,7	0,8	0,6	0,0	0,8	-0,1	0,1
Vidējā bruto darba samaksa, %	5,1	4,8	7,4	6,5	7,0	6,6	6,2	6,4	7,3	n.d.a.
Reālā alga, PCI deflators, %	5,2	5,1	7,0	5,8	6,2	6,0	6,2	5,6	7,4	n.d.a.
Nodarbināto skaits, %	1,3	0,8	0,2	0,0	-2,3	-2,0	0,3	1,0	1,8	n.d.a.
Bezdarbs, %	11,8	11,3	11,9	10,7	10,6	10,2	10,2	9,8	9,7	n.d.a.
Produktivitāte, %	2,4	2,0	2,6	2,3	4,7	4,2	1,5	1,7	1,5	n.d.a.
Mazumtirdzniecība, %	2,6	4,2	2,2	4,8	3,5	4,0	7,4	5,4	5,0	2,4
Rūpniecība, %	0,3	-0,6	-2,0	-0,2	-0,8	-0,7	1,4	5,1	3,8	n.d.a.
Eksports, %	-2,8	-2,7	3,1	1,0	1,8	3,1	2,7	3,2	0,8	n.d.a.
Imports, %	1,7	-2,7	-0,1	-0,3	-2,0	3,0	0,4	1,7	0,3	n.d.a.
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-743,6	-551,5	-601,9	-605,1	-633,8	-565,0	-550,4	-580,1	-620,9	n.d.a.
Tekošais konts, % no IKP	-4,2	-0,9	-2,5	-2,2	-2,6	-0,7	-1,0	-2,4	-3,0	n.d.a.

*IKP ātrās novērtējums

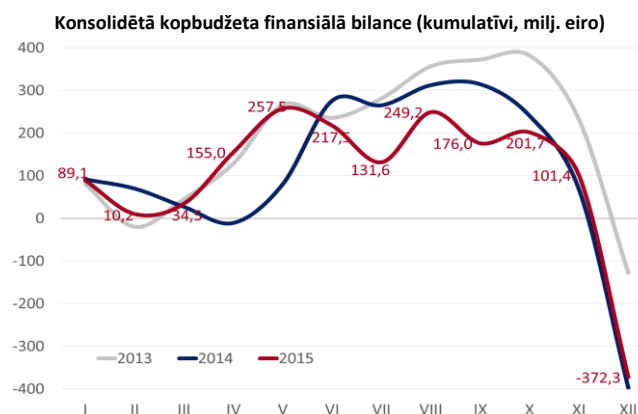
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

	2014.g. izpilde milj. eiro	2015.g. izpilde milj. eiro	2015.g./2014.g. izmaiņas, milj.eiro	2015.g./2014.g. izmaiņas, %
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS				
Ieņēmumi	8 532,7	8 822,6	289,9	3,4%
Izdevumi	8 930,0	9 194,8	264,8	3,0%
<i>Finansiālā bilance</i>	-397,3	-372,3	25,0	
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*				
Ieņēmumi	7 049,5	7 292,4	242,9	3,4%
Izdevumi	7 361,7	7 639,2	277,4	3,8%
<i>Finansiālā bilance</i>	-312,3	-346,8	-34,5	
Valsts pamatbudžets				
Ieņēmumi	4 939,2	5 092,6	153,4	3,1%
Izdevumi	5 345,3	5 479,4	134,1	2,5%
<i>Finansiālā bilance</i>	-406,0	-386,8	19,2	
Valsts speciālais budžets				
Ieņēmumi	2 222,1	2 294,2	72,1	3,2%
Izdevumi	2 121,8	2 203,1	81,4	3,8%
<i>Finansiālā bilance</i>	100,4	91,1	-9,2	
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**				
Ieņēmumi	2 107,2	2 142,5	35,3	1,7%
Izdevumi	2 192,3	2 168,0	-24,3	-1,1%
<i>Finansiālā bilance</i>	-85,0	-25,5	59,6	

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

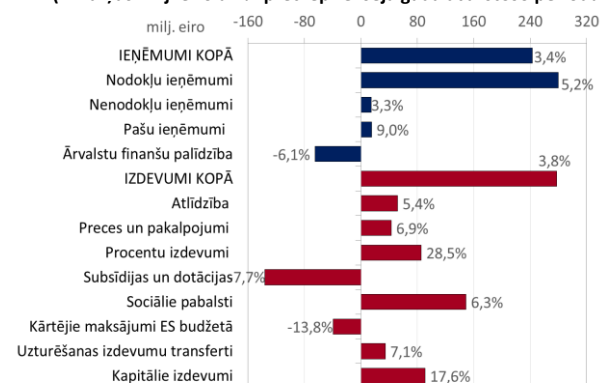
Kaut arī vēl nav pieejami visi dati, lai novērtētu vispārējās valdības budžeta izpildi 2015.gadā, taču jau pašreizējais Finanšu ministrijas novērtējums ļauj secināt, ka vispārējās valdības deficīta līmenis pērn bijis likumā "Par valsts budžetu 2015.gadam" plānotajā apmērā, nepārsniedzot 1,0% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Neskatoties uz vājo izaugsmi 2015.gada sākumā un līdz ar to nelielo pesimismu attiecībā uz izaugsmi gadā kopumā, pagājušā gada laikā izaugsme uzņēma apgrīzeņus un IKP pieauga par 2,8%, kas arī bija pamatā vispārējās valdības budžeta prognožu izstrādāšanā.

FM informē, ka oficiālie dati par vispārējās valdības budžeta deficīta līmeni 2015.gadā būs zināmi šā gada aprīlī, kad Centrālā statistikas pārvalde sagatavos un iesniegs Eurostat vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda notifikāciju. Tad būs pabeigti aprēķini par visiem vispārējās valdības sektora darījumiem, tai skaitā par vispārējās valdības komercsabiedrību darbības rezultātiem, kā arī kopbudžetā uzkrātajām īstermiņa saistībām un prasībām. Ja šo rādītāju rezultāti būs bijuši labāki kā prognozēts, deficīta līmenis varētu būt pat zemāks.

Atbilstoši iepriekš prognozētajam, konsolidētā kopbudžeta pārpalikums decembrī samazinājās un gadā kopumā izveidojās deficīts 372,3 miljonu eiro apmērā, no kuriem valsts konsolidētā budžeta deficīts bija 346,8 miljoni eiro, savukārt pašvaldību budžetos deficīts 25,5 miljoni eiro.

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2015./2014.gads (izmaiņas milj. eiro un % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu)

Valsts konsolidētais budžets

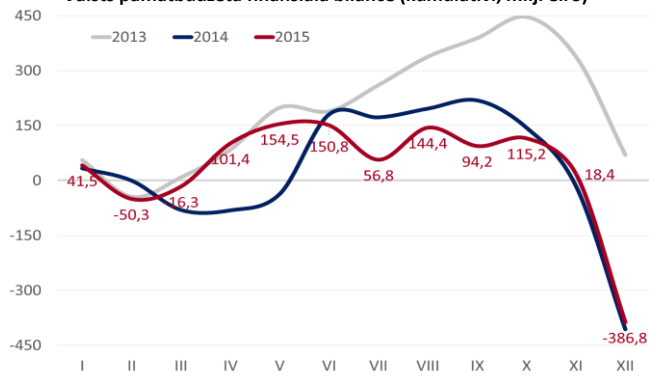

Neskatoties uz akumulēto pārpalikumu valsts konsolidētajā budžetā 2015.gada pirmajos vienpadsmit mēnešos, tradicionāli augstais izdevumu kāpums decembrī gada kopējo bilanci pasliktināja līdz 346,8 milj.eiro lielam deficītam, kas ir par 34,5 milj.eiro lielāks nekā gadu iepriekš. Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2015. gadā veidoja 7 292,4 milj. eiro, kas pieauga par 242,9 miljoniem eiro jeb 3,4% salīdzinājumā ar 2014.gadu. Taču izdevumu pusē vērojams vēl satraujošs pieaugums - par 277,4 milj. eiro jeb 3,8%, rezultējoties 7 639,2 milj.eiro apmērā. Deficītu valsts konsolidētajā budžetā veido deficīts valsts pamatbudžetā, kur lielākais kāpums vērojams izdevumos procentu maksājumiem, kā arī kapitālajiem izdevumiem. Savukārt speciālajā budžetā vērojams pārpalikums 91,1 milj.eiro apmērā, kas samazinājies par 9,2 milj.eiro salīdzinājumā ar gadu iepriekš, ko pamatā skaidro mazāks transfers no valsts pamatbudžeta, kā arī ievērojami lielāki izdevumi sociālo pabalstu izmaksai.

Valsts pamatbudžeta finansiālā balance (kumulatīvi, milj. eiro)

Valsts konsolidētais budžets

Analizējot valsts konsolidētā budžeta ieņēmumu pusi, lielāko pieaugumu veicināja nodokļu ieņēmumi, kuri bija par 279,9 milj. eiro jeb 5,2% lielāki, salīdzinot ar 2014.gadu. Ekonomiskā izaugsme atbilstoši sākotnējai prognozei un sekmīgi nodokļu administrēšanas pasākumi noteica nodokļu ieņēmumus atbilstoši plānotajam līmenim. Lielākais īpatsvars valsts budžeta nodokļu ieņēmumos bija ieņēmumiem no sociālās apdrošināšanas iemaksām, savukārt lielākais ieņēmumu pieaugums vērojams pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumos. Savukārt, ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības 2015. gadā kritās par 65,2 milj.eiro jeb 6,1%.

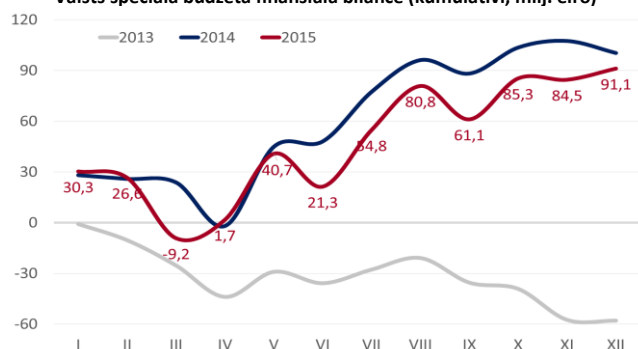
Izdevumu pusē lielākais kāpums bija sociālajiem pabalstiem par 149,1 milj. eiro jeb 6,3%, kur būtiskākais izdevumu pieaugumu par 132,6 milj. eiro jeb 24,2% skaidrojams ar grozījumiem likumdošanā, atceļot vairāku sociālās apdrošināšanas pabalstu griestus, kā arī palielinot ģimenes valsts pabalsta apmēru par otro un trešo bērnu. Jāatzīmē, ka gada laikā ir būtiski palielinājies arī pabalstu saņēmēju skaits, īpaši bērna kopšanas, slimības un bezdarba gadījumā. Iepriekšminēto faktoru ietekmē 2015.gada novembrī Saeima akceptēja papildu līdzekļu piešķiršanu sociālo pabalstu izmaksai.

Būtiski pieauguši tēriņi arī precēm un pakalpojumiem, kas pamatā saistāmi ar izdevumiem Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšanu šā gada pirmajā pusē, augstākiem izdevumiem Nacionālo bruņoto spēku uzturēšanai, kā arī lielākiem tēriņiem valsts autoceļu pārvaldīšanai, uzturēšanai un atjaunošanai.

Savukārt, izdevumu kritums subsīdijām un dotācijām par 136,5 milj. eiro jeb 7,7% pamatā skaidrojams ar izdevumu kritumu ES fondu daļā, dēļ mazākiem tēriņiem ES fondu projektiem, noslēdzoties 2007.-2013. gadu plānošanas periodam, kā arī zemākiem tēriņiem dotācijai zaudējumu segšanai sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem.

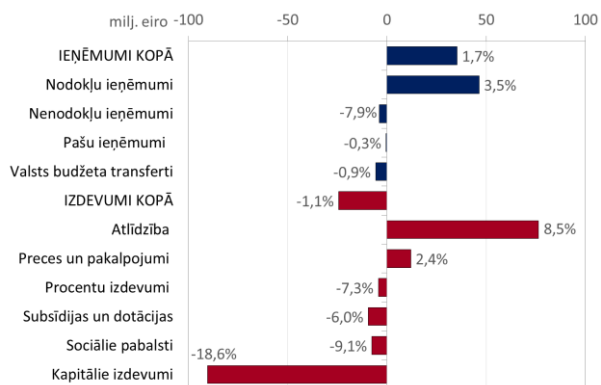
Jāatzīmē, ka pieaugumu izdevumos pamatkapitāla veidošanai noteica izdevumu kāpums autoceļu tīkla uzturēšanai un attīstīšanai, ēku būvniecībai un rekonstrukcijai, t.sk. Rīgas pils rekonstrukcijai un restaurācijai, kā arī, noslēdzoties 2007.-2013.gada plānošanas periodam, intensīvāka ES fondu finansējuma apguve valsts galveno autoceļu seguma pārbūvei un infrastruktūras uzlabošanai izglītības jomā Latvijas Universitātes Akadēmiskā centra būvniecībai.

Valsts speciālā budžeta finansiālā balance (kumulatīvi, milj. eiro)

Pašvaldību budžeta ieņēmumi un izdevumi 2015./2014.gads (izmaiņas milj. eiro un % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu)

Pašvaldību budžets

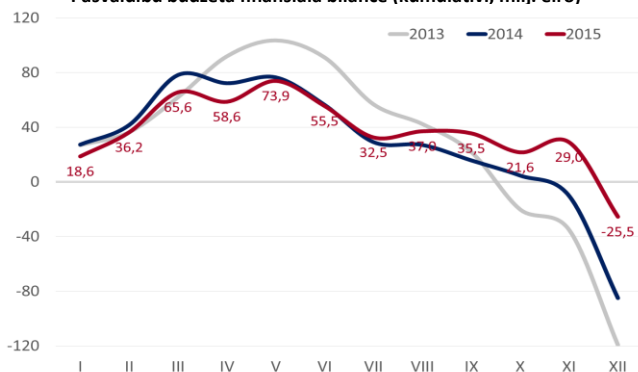
Pašvaldību konsolidētajā budžetā 2015.gadā vērojams 25,5 milj.eiro deficīts, kas salīdzinājumā ar 2014.gadu (-85,0milj.eiro) ir samazinājies par 59,6 milj.eiro. Pašvaldību budžeta ieņēmumi bija 2 142,5 milj.eiro, kas ir par 35,3 milj.eiro jeb 1,7% lielāki nekā gadu iepriekš. Savukārt, izdevumi bija 2 168 milj. eiro, kas ir par 24,3 milj. eiro jeb 1,1% mazāki salīdzinājumā ar 2014.gadu. Lielākais pieaugums vērojams izdevumiem atlīdzībai, savukārt būtisks kritums par 18,6% bija kapitālajos izdevumos.

Lielākos ieņēmumus 2015. gadā nodrošināja iedzīvotāju ienākuma nodoklis – 1 148,1 milj. eiro, kas pieauga par 40,0 milj. eiro jeb 3,6% salīdzinājumā ar 2014.gadu. Pieaugums vērojams arī nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumiem, kas palielinājās par 5,8 milj. eiro jeb 3,1%.

Izdevumu pieaugumu galvenokārt noteica ar atlīdzību saistīto izmaksu pieaugums pašvaldībās, kas salīdzinājumā ar iepriekšējā gadu palielinājās par 76,3 milj. eiro jeb 8,5%. Šo izdevumu izmaiņas pamatā noteica minimālās darba algas palielināšana no pagājušā gada sākuma. Pieauguši izdevumi arī pozīcijā preces un pakalpojumi, kur, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izdevumi pieauguši par 12 milj. eiro jeb 2,4%.

Turpretī kapitālajiem izdevumiem vērojams izdevumu samazinājums par 90,4 milj. eiro jeb 18,6%, dēļ mazākiem izdevumiem ES fondu projektu īstenošanai, kas tādējādi noteica zemāku kopējo deficītu pašvaldību budžetos nekā iepriekšējos gados.

Pašvaldību budžeta finansiālā balance (kumulatīvi, milj. eiro)

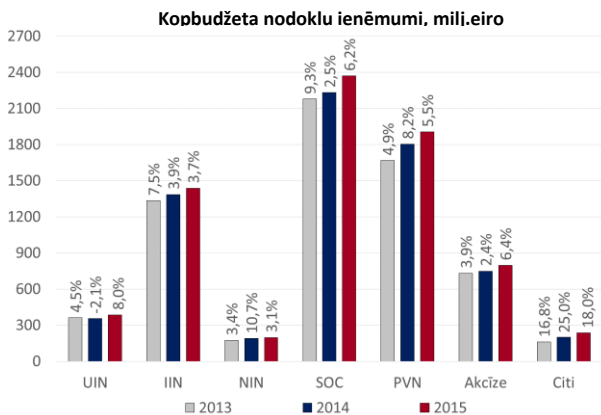

Nodokļi

Kopējie nodokļu ieņēmumi

	2014.g. I-XII izpilde, milj.eiro	2015.g. I-XII izpilde, milj.eiro	2015./2014.g. I-XII izmaiņas, milj.eiro	2015./2014.g. I-XII izmaiņas (%)	2015.g. I-XII izpilde no 2015.g. I-XII plāna
Kopējie nodokļu ieņēmumi	6 931,1	7 322,9	391,8	5,7%	100,4%
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi*	6 676,3	7 002,7	326,4	4,9%	100,3%
Sociālās apdrošināšanas iemaksas:	2 230,9	2 368,9	138,1	6,2%	99,6%
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1 976,1	2 048,7	72,6	3,7%	98,9%
<i>Valsts fondēto pensiju shēmā</i>	254,8	320,2	65,5	25,7%	104,3%
Pievienotās vērtības nodoklis	1 803,7	1 903,6	99,9	5,5%	98,3%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	1 385,2	1 436,9	51,7	3,7%	101,5%
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	277,2	288,8	11,6	4,2%	102,0%
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	1 108,1	1 148,1	40,0	3,6%	101,3%
Akcīzes nodoklis	748,6	796,3	47,7	6,4%	103,5%
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	354,8	383,1	28,3	8,0%	100,8%
Nekustamā īpašuma nodoklis	191,2	197,1	5,8	3,1%	108,1%
Pārējie nodokļi	216,6	236,9	20,3	9,4%	103,2%

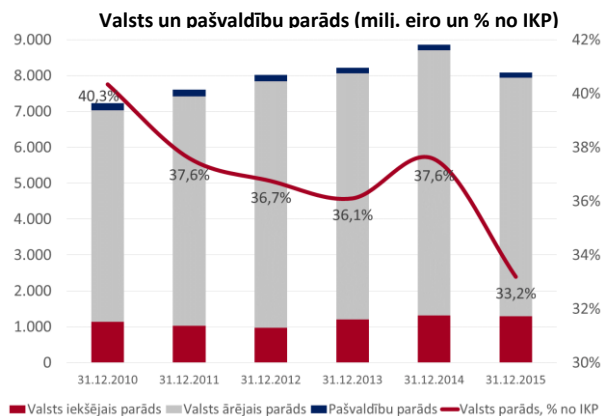
* bez iemaksām fondēto pensiju shēmā

2015.gadā kopbudžeta nodokļu ieņēmumi, neieskaitot iemaksas fondēto pensiju shēmā bija 7 002,7 milj. eiro, kas ir 100,3% apmērā no periodā plānotā. Ekonomikas attīstība, nodokļu politikas izmaiņas un nodokļu administrēšanas pasākumu uzlabošana pērn sekmēja nodokļu ieņēmumu pieaugumu par 326,4 milj. eiro jeb 4,9%, salīdzinot ar 2014.gadu. Jāatzīmē, ka tas bija augstāks nekā 2014.gadā (4,7%), bet zemāks kā pēc krīzes gados novērotais pieaugums, kas, piemēram, 2011.gadā sasniedza pat 14,0%. Vērtējot nodokļu ieņēmumu izpildi pa nodokļu veidiem, jāsecina, ka pieaugums pret iepriekšējo gadu bija vērojams visu nodokļu ieņēmumos. Lielākos nodokļu ieņēmumus un nodokļu pieaugumu par 99,9 milj.eiro jeb 5,5% nodrošināja pievienotās vērtības nodoklis (PVN), tomēr, līdzīgi kā iepriekšējos mēnešos, arī gadā kopumā PVN nesasniedza plānoto līmeni par 32,8 milj. eiro un tie bija 98,3% no plāna, ko pamatā noteica iepriekš plānoti, bet neieviesti ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumi.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi, salīdzinot ar 2014.gadu, pieauga par 47,7 milj.eiro jeb 6,4%, galvenokārt lielāka naftas produktu patēriņa dēļ, kas sekmēja arī nodokļa iekasēšanu virs plānotā par 27,1 milj. eiro jeb 3,5%. Patēriņam nodotās dīzeļdegvielas apjoms 2014.gada decembrī un 2015.gada 11 mēnešos, salīdzinot ar attiecīgo periodu gadu iepriekš, palielinājās par 9,6%. Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi iekasēti par 28,3 milj.eiro jeb 8,0% vairāk, salīdzinot ar 2014.gadu, kas galvenokārt skaidrojams ar lielākām nodokļa iemaksām. Ļoti laba izpilde bija ieņēmumos no nekustamā īpašuma nodokļa, kas tika saņemti par 5,8 milj. eiro jeb 3,1% vairāk, nekā 2014.gadā. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu iekasēšanu virs plāna 20,6 milj. eiro jeb 1,5% apmērā, kā arī pieaugumu par 51,7 milj.eiro jeb 3,7%, salīdzinot ar 2014.gadu būtiski ietekmēja nodarbināto ienākumu pieaugums pārskata periodā par 6,7%. Savukārt, ieņēmumi no sociālās apdrošināšanas iemaksām valsts speciālajā budžetā sasniedza vien 98,9% izpildi, kur netika iekasēti 21,9 milj.eiro, taču salīdzinājumā ar 2014.gadu, minētie ieņēmumi pieauga par 72,6 milj.eiro jeb 3,7%.

Valsts un pašvaldību parāds

Valsts un pašvaldību parāds* 2015. gada beigās nominālvērtībā** bija 8 080,6 milj. eiro jeb 33,2% no 2015.gadam prognozētā IKP (atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskaitot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 8 489,3 milj. eiro jeb 34,9% no IKP). Salīdzinot to ar iepriekšējā saimnieciskā gada beigām, parāds ir samazinājies par 776,9 milj. eiro jeb 8,8%. Valsts un pašvaldību parāda samazinājums skaidrojams ar 2015. gada 16.janvārī veikto aizdevuma summas atmaksu Eiropas Komisijai 1,2 mld. eiro apmērā.

2015.gada novembrī starptautiskā reitingu aģentūra „Fitch” un „Standard&Poors” saglabāja Latvijas kredītreitingu ilgtermiņa saistībām vietējā un ārvalstu valūtā „A-” līmeni, saglabājot stabilu kredītreitinga nākotnes prognozi.

* izslēdzot savstarpējo darījumu atlikumus saimnieciskā periodā beigās

** iekļaujot Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu

Dati: Valsts kase, Valsts ieņēmumu dienests